Voorzitter,

Deze algemene beschouwingen zien we als een vervolg op de raadsvergadering van 10-9-2024. Om eerlijk te zijn, onze fractie is teleurgesteld over de gang van zaken en de voorliggende stukken. Teleurgesteld omdat:

- De presentatie van de begroting 2025 op 9 oktober bevatte geen enkele financiële toelichting en is er ook geen toelichting gegeven op keuzes van het college op de financiële ombuigingsvoorstellen;
- De antwoorden op de technische vragen waren kwalitatief slecht, waardoor het college zich genoodzaakt voelde om daarna nog met een toelichting te komen;
- Er ligt nu een raadsvoorstel voor dat zeer gecompliceerd is en er opnieuw zaken gekoppeld worden die niets met de begroting 2025 te maken hebben, zoals de ingrijpende 8e begrotingswijziging 2024 (ombuigingsvoorstellen) en de verordening waterberging.

Onze conclusie op de voorliggende stukken: chaotisch, niet consistent, dubbele teksten en soms tegengestelde teksten in de diverse begrotingsprogramma's.

D66 maakt zich grote zorgen of de raad met de huidige werkwijze zijn kaderstellende en controlerende taak nog wel goed kan uitoefenen. Gisteravond is dat al aan de orde geweest. Wij vragen ons serieus af of de ingeslagen weg wel de juiste is. De nota's over accommodaties en evenementen zijn zo algemeen van aard, dat je daar inhoudelijk nauwelijks mee oneens kunt zijn. Maar de daadwerkelijke keuzes met consequenties voor inwoners en instellingen komen pas in de volgende fase aan de orde, waar het college aan zet is voor de uitvoering. En juist die keuzes zijn voor ons als gemeenteraad belangrijk. Er is grote onduidelijkheid over de rol van de raad in die fase. Onze vraag aan met name de coalitie partijen: hoe kijken jullie hier tegen aan? En de vraag aan het college: wanneer komt er een evaluatie van deze werkwijze?

Financiën algemeen

D66 stelt zich op het standpunt dat noodzakelijke ombuigingen vooral moeten komen uit verlagen van de eigen kosten en niet door het verhogen van de lasten voor de inwoners. En hier vinden we de eerste tegenstrijdigheid in de begroting. Zie pag. 66 bij lokale heffingen: "uitgangspunt voor lastenstijging: De gemiddelde lasten voor de inwoner mogen niet meer toenemen dan de inflatiecorrectie." De werkelijkheid is dat de OZB met meer dan 7% en de afvalstoffenheffing met 16,4% stijgt. En dan staat er op pag. 67 nog steeds dat we gekort worden op de algemene uitkering als we de OZB niet verhogen. Dit klopt niet, zoals de wethouder in de laatste commissie AZ heeft toegegeven.
Verder is D66 van mening dat het college moet stoppen met het opnemen van stelposten n.a.v. de mei of septembercirculaire. Het is aan de gemeenteraad om te besluiten of er stelposten worden opgenomen. De algemene uitkering is immers vrij besteedbaar. Zo zijn er in de memo over de algemene uitkering 2025 stelposten opgenomen tot een bedrag van ongeveer € 700.000. Een toelichting in de memo "We verwachten dat hier in 2025 kosten tegenover staan…" vinden wij onvoldoende motivering. We maken toch een begroting op basis van onze eigen plannen, de capaciteit die er is en de prioriteiten die we stellen. Dat is de essentie van onze gemeentelijke autonomie.

Belastingen

We kondigen alvast 2 amendementen aan:

- Afvalstoffenheffing: verlaging van het vastrecht vanwege schrappen wekelijks inzameling PMD in enkele wijken en het niet meer gratis inleveren van luiers; Zolang we DIFTAR hanteren, huldigen we het principe de vervuiler betaalt, en moeten we goed gedrag belonen.
- Parkeerbelasting: onder het motto gelijke monniken, gelijke kappen ook invoering betaald parkeren in Mierlo. We willen minder auto's in de centra van beide dorpen, omdat het beide centra volgens onze omgevingsvisie gezellige verblijfsgebieden moeten zijn. We willen geen auto's meer op Molenplein. Vanwege de parkeerdruk wordt dit nu wel toegestaan.

Woningbouw

Vorig jaar heeft de raad op initiatief van D66 en DGG unaniem een amendement aangenomen bij de behandeling van de strategie 2024-2027 en de kadernota. Er zou in januari 2024 een voorstel naar de raad komen om dit jaar 40 flexwoningen te bouwen. Hoe is de praktijk? Geen voorstel, geen plan. Geen flexwoningen. Sterker nog: in de nieuwe strategie en in de begroting 2025 komt het woord flexwonen zelfs niet voor. Waarom heeft dit niet de prioriteit die de raad expliciet heeft uitgesproken? En waarom is het programma Wonen, de basis voor onze plannen op woningbouwgebied, nog steeds niet aan de raad voorgelegd?

Duurzaamheid

Wat ons opviel: temporiseren op programma duurzaamheid. Dat temporiseren vinden we een goede keuze als het betekent dat er meer tempo komt. Maar niet vertragen, want van uitstel komt afstel. Verduurzaming is voor D66 een speerpunt van beleid. We kunnen niet instemmen met een voorstel om te bezuinigen zonder de consequenties te kennen.

Mobiliteit

We zien te weinig maatregelen om de fiets te promoten. Zo blijft het stallen van fietsen bij het station onveilig. Er worden nog steeds veel fietsen gestolen. Is het college bereid om hier maatregelen te nemen om diefstal van fietsen te voorkomen (bv. camera's plaatsen)?

Slot

Gelijk met de begroting 2025 liggen ook de ombuigingsvoorstellen voor 2024 voor. Dat had veel eerder gemoeten. We verzoeken het college om voor de raadsvergadering van 11 november hier een apart raadsvoorstel van te maken, zodat we er apart over kunnen discussiëren en een besluit nemen. We hebben veel problemen met bezuinigen op het programma duurzaamheid (€ 300K) en aframen preventie maatregelen jeugd. We zijn het ook niet eens met het toevoegen van € 420K aan de reserve pensioenvoorziening wethouders. Dit zou een structurele besparing opleveren van € 70K per jaar. Dat geld is dus op over 6 jaar. En dan? Of heeft het college informatie dat deze ex-wethouders en hun partners over 6 jaar zijn overleden? Kortom: gebruik geen incidenteel geld om structurele uitgaven te dekken.